

แนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่าง นักเรียนช่างฝีมือทหารภาคปกติและภาคสมทบ

Guideline to strengthen relationship between resident and non-resident classes of the military technical training school

พ.อ. รวิินทร์ เจริญชัย

Rawin Charoenchai

โรงเรียนช่างฝีมือทหารเป็นสถาบันการศึกษา ที่ผลิตนักเรียนในระดับอาชีวศึกษา โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นภาคปกติและภาคสมทบ ในอดีตที่ผ่านมาความสัมพันธ์ระหว่าง นักเรียนทั้งสองภาคไม่ค่อยดีนัก บางครั้งมีการช่วยซึ่งกันและกัน แบ่งกลุ่มทะเลาะวิวาทกัน จึงเกิดแนวความคิดทางการบริหารจัดการภายในของโรงเรียน ที่จะส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนทั้งสองภาคมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ซึ่งจะเป็นเครือข่ายในการปฏิบัติงานร่วมกัน ในอนาคตทั้งในส่วนของภาคราชการและภาคเอกชน อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งจะสอดคล้องกับ พระบรมราโชวาท ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 9 ในเรื่องของความปรองดองหรือความสามัคคี

บทบาทของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร

โรงเรียนช่างฝีมือทหารเป็นสถาบัน การศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี สังกัดสถาบันวิชาการ ป้องกันประเทศ เป็นสถาบันที่ผลิตช่างฝีมือและช่าง เทคนิคที่มีประสิทธิภาพ มีทักษะทางด้านช่างฝีมือ สมัยใหม่ ให้กับส่วนราชการในกระทรวงกลาโหม กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และ หน่วยงานอื่นๆ เพื่อช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลน ช่างฝีมือ และเพื่อการเติบโตการขยายตัวด้าน

เศรษฐกิจที่เจริญรุดหน้าอย่างรวดเร็ว ในขณะเดียวกันเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตามนโยบายของรัฐบาล โดยทางกระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะ เปิดสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ 6 สาขาวิชาชีพ ได้แก่ 1) ช่างซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล 2) ช่างเครื่องมือกล 3) ช่างเชื่อมโลหะ 4) ช่างยานยนต์ 5) ช่างไฟฟ้ากำลัง และ 6) ช่างอิเล็กทรอนิกส์

นักเรียนช่างฝีมือทหารภาคปกติ

นักเรียนช่างฝีมือทหารภาคปกติ คือ นักเรียนที่ผ่านการสอบคัดเลือกเข้า เป็นนักเรียนช่างฝีมือทหารภาคปกติ จะได้รับสิทธิเข้าศึกษาเป็นนักเรียนทหาร มีเบี้ยเลี้ยง เรียนแบบอยู่ประจำ มีที่พักระหว่างการศึกา เมื่อสำเร็จจะได้รับวุฒิปัตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และบรรจุเข้ารับราชการในหน่วยงานสังกัด กระทรวงกลาโหม มีข้อผูกพันกับทางราชการต้องรับราชการเป็นสองเท่าของเวลา ศึกษาจำนวน 6 ปี

นักเรียนช่างฝีมือทหารภาคสมทบ

นักเรียนช่างฝีมือทหารภาคสมทบ คือ นักเรียนที่ผ่านการคัดเลือกเข้าเป็นนักเรียนช่างฝีมือทหารภาคสมทบ นักเรียนจะต้องจ่ายค่าเล่าเรียนเอง เรียนแบบไป - กลับ เมื่อสำเร็จจะได้รับวุฒิปริญญาตรีประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ตามสาขาที่ได้เลือกเข้าเรียนและไม่มีข้อผูกพันกับทางราชการในการบรรจุเข้ารับราชการ

ข้อมูลสถิติของนักเรียนช่างฝีมือทหาร

ศิษย์เก่าของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร แบ่งเป็น นักเรียนช่างฝีมือทหารภาคปกติที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนช่างฝีมือทหารไปแล้วจำนวน 55 รุ่น มีจำนวน 12,151 นาย และนักเรียนช่างฝีมือทหารภาคสมทบที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนช่างฝีมือทหารไปแล้วจำนวน 24 รุ่น มีจำนวน 10,376 นาย

นักเรียนช่างฝีมือทหารที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน แบ่งเป็นนักเรียนช่างฝีมือทหารภาคปกติที่กำลังศึกษา มีจำนวน 945 นาย และนักเรียนช่างฝีมือทหารภาคสมทบที่กำลังศึกษา มีจำนวน 877 นาย

ความสัมพันธ์ระหว่าง นักเรียนช่างฝีมือทหารภาคปกติและภาคสมทบ

ในอดีตที่ผ่านมาความสัมพันธ์ระหว่าง นักเรียนช่างฝีมือทหารภาคปกติและภาคสมทบไม่ค่อยดีนัก สาเหตุส่วนมากมาจากการยึดในศักดิ์ศรี ที่นักเรียนภาคปกติเมื่อสำเร็จการศึกษาไป จะได้รับราชการบรรจุเข้าเป็นทหารทุกนาย แต่นักเรียนภาคสมทบไม่ได้เข้ารับราชการ ทำให้เกิดเป็นประเด็น ความแตกต่างและการได้รับการยอมรับระหว่างนักเรียนช่างฝีมือทหารภาคปกติและภาคสมทบ

ปัจจุบันความสัมพันธ์ระหว่าง นักเรียนทั้งสองภาค อยู่ในระดับดีขึ้น เนื่องจากมาตรการการบริหารและการปกครองของโรงเรียน โดยเริ่มตั้งแต่การฝึกนักเรียนใหม่ ทำให้นักเรียนทั้งสองภาคได้มีโอกาสทำกิจกรรมหลายอย่างร่วมกัน เพิ่มมากขึ้น และทางโรงเรียนได้ปลูกฝังถึงความสำคัญของนักเรียนภาคปกติต่อภาคราชการและกองทัพ และความสำคัญของนักเรียนภาคสมทบต่อภาคเอกชนและภาคธุรกิจ ทำให้นักเรียนทั้งสองภาคได้เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตน และภูมิใจในการที่ตนเองได้เป็นนักเรียนช่างฝีมือทหาร อย่งไรก็ดี ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นยังต้องการการพัฒนาต่อยอด เพื่อให้เกิดเป็นความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้นต่อไป

แนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่าง นักเรียนช่างฝีมือทหารภาคปกติ และภาคสมทบ
สามารถแบ่งเป็นองค์ประกอบได้ 8 ด้าน ดังนี้

1.) **ครู – อาจารย์** ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนช่างฝีมือทหาร มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในขั้นตอนการกระบวนกรขัดเกลา อบรม สั่งสอนและพัฒนาความสัมพันธ์ของนักเรียนทั้งสองภาคโดยครูปกครอง และอาจารย์ประจำวิชาจะต้องเป็นต้นแบบ เป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องของความสามัคคี ให้กับนักเรียน โดยปลูกฝังความรับผิดชอบ ในหน้าที่ของตน ความภาคภูมิใจในตนเองที่ได้มาเป็นนักเรียนช่างฝีมือทหาร การวางแผนเป้าหมายอนาคตของตนเองเมื่อสำเร็จการศึกษา และครูอาจารย์จะต้องไม่พูดสิ่งใดที่ยั่วก่อให้เกิดความแตกแยกระหว่างนักเรียน

2.) การฝึกวิชาทหาร เป็นส่วนในการสร้างความสัมพันธ์ของนักเรียนช่างฝีมือทหารทั้งสองภาค โดยเริ่มตั้งแต่โครงการเสริมสร้างพฤติกรรมนักเรียนใหม่ ของนักเรียนชั้นปีที่ 1 ซึ่งจะทำให้การฝึกให้นักเรียนทั้งสองภาคเหมือนกัน ไม่มีการแบ่งแยก โดยครูผู้ฝึกจะทำการฝึกวิชาทหารเบื้องต้น การทดสอบกำลังใจกระโดดหอสูง

การเดินทางไกล การพักผ่อนร่วมกันระหว่างนักเรียนทั้งสองภาค ซึ่งถือเป็นกิจกรรมนันทนาการและการละลายพฤติกรรมของนักเรียนในช่วงแรกเข้าศึกษา และในการฝึกวิชาทหารในห้วงเวลาปกติ นักเรียนทั้งสองภาคสามารถจะฝึกวิชาทหาร ในส่วนของการฝึกท่าบุคคลท่ามือเปล่า พร้อมกันได้

3.) การเรียนการสอน ของโรงเรียนช่างฝีมือได้จัดรูปแบบการศึกษาโดยแบ่งเรียนออกเป็นสองภาค ซึ่งนักเรียนทั้งสองภาคนี้ใช้หลักสูตรในการเรียนการสอนเหมือนกัน คู่มือและตำราเรียนเหมือนกัน จึงมีความเป็นไปได้ในแนวทางนโยบายที่จะสามารถจัดห้องเรียนของนักเรียนทั้งสองภาคให้เรียนรวมกัน เพื่อลดการแบ่งแยกระหว่างนักเรียนทั้งสองภาค ทั้งนี้กลุ่มผู้บริหารเสนอแนวทางในการทำวิจัยหรือสิ่งประดิษฐ์ของนักเรียนให้ทำร่วมกัน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ และเรียนรู้ซึ่งกัน เพื่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ สำเร็จตามเป้าหมาย

4.) กิจกรรมชมรม การใช้เวลาในกิจกรรมชมรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ ก่อให้เกิดความรักสามัคคีในหมู่คณะของนักเรียนทั้งสองภาค โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนทั้งสองภาคเป็นผู้คิดริเริ่ม วางแผน จัดตั้ง และดำเนินการในการบริหารชมรมต่าง ๆ ร่วมกันเอง โดยมีครูอาจารย์กำกับดูแลความเรียบร้อย และในปลายปีการศึกษาชมรมต่าง ๆ ควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อการแข่งขันกัน เช่น การแข่งขันประกวดนักร้อง แข่งขันดนตรี แข่งขันสิ่งประดิษฐ์หรือแข่งขันกีฬาภายในร่วมกัน เพื่อพัฒนาด้านสุขภาพและพัฒนาด้านมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียน รวมไปถึงกิจกรรมในการพัฒนาความสะอาดของโรงเรียนในวันสำคัญต่าง ๆ กิจกรรมวันไหว้ครู กิจกรรมรับน้อง กิจกรรมพิธีประดับเครื่องหมายชั้นปี กิจกรรมถวายเทียนพรรษา กิจกรรมลอยกระทง เป็นต้น

5.) สภาพแวดล้อม การพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร เพื่อสนับสนุนให้นักเรียนมีสัมพันธ์ภาพที่ดีร่วมกัน โดยคำนึงถึงปัจจัยสภาพแวดล้อมทั้ง 2 ด้าน คือสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เช่น อาคาร กิจกรรม สนามกีฬา สระว่ายน้ำ ลานกิจกรรม และลานพักผ่อน ให้นักเรียนทั้งสองภาคได้ใช้ร่วมกัน และสภาพแวดล้อมทางจิตใจ เช่น วัฒนธรรมของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ทศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม ที่นักเรียนทั้งสองภาคมีต่อกันให้เป็นไปในทางที่ดี

6.) โซเชียลเน็ตเวิร์ค ในอดีตที่ผ่านมาทางโรงเรียนช่างฝีมือทหารไม่อนุญาตให้นักเรียนนำโทรศัพท์มือถือเข้ามาใช้ภายในโรงเรียน แต่ในปัจจุบันระบบการสื่อสารได้มีรูปแบบการสื่อสารพัฒนาไปอย่างรวดเร็วและกว้างขวางมาก มีแอปพลิเคชันหลากหลาย เช่น LINE , FACEBOOK เป็นต้น ซึ่งนักเรียนทั้งสองภาคสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลผ่านระบบโซเชียลเน็ตเวิร์คได้ แต่ทั้งนี้ระบบนี้ก็ยังมีข้อดีและข้อเสียเช่นเดียวกัน โดยมีข้อดีคือนักเรียนทั้งสองภาคสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ในสิ่งที่สนใจร่วมกันได้ ใช้เป็นคลังข้อมูลความรู้ขนาดย่อมให้นักเรียนสามารถเสนอแนะ แสดงความคิดเห็น หรือตั้งคำถามในประเด็นต่าง ๆ รวมทั้งเป็นการนำเสนอผลงานของตัวนักเรียนเอง เพื่อให้ผู้อื่นเข้ามารับชมและร่วมแสดงความคิดเห็น และเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีจากเพื่อนสู่เพื่อนได้ แต่ทั้งนี้ระบบโซเชียลเน็ตเวิร์คก็มีข้อเสียตามมามีคือ ในบางแอปพลิเคชันอาจมีการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวมากเกินไป หากนักเรียนผู้ใช้ไม่ระมัดระวังในลงข้อมูล อาจถูกผู้ไม่หวังดีนำมาใช้ในทางเสียหาย หรือละเมิด

สิทธิ์ส่วนบุคคล และระบบนี้เป็นสังคมที่กว้าง หากนักเรียนผู้ใช้ขาดวิจารณญาณ อาจโดนหลอกลวงผ่านระบบ รวมไปถึงเป็นช่องทางในการถูกละเมิดลิขสิทธิ์ หรือทำให้นักเรียนหมกหมุ่นอยู่กับโซเชียลเน็ตเวิร์คมากเกินไป ทำให้เสียการเรียนผลการเรียนตกต่ำลงได้ ทั้งนี้การนำระบบโซเชียลเน็ตเวิร์คมาใช้จะต้องอยู่ในความดูแลของครูปกครอง และนำไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสมโดยไม่ขัดกับกฎของโรงเรียน รวมทั้งต้องเคารพต่อตนเอง สถาบัน ครูอาจารย์ และเพื่อน

7.) **นักเรียนบังคับบัญชา**ระบบนักเรียนบังคับบัญชา เป็นระบบที่จะมีส่วนเข้ามาเสริมสร้างความสัมพันธ์ของนักเรียนทั้งสองภาค และสร้างความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา โดยระบบนี้จะมีนักเรียนบังคับบัญชาทั้งสองภาค โดยนักเรียนที่ผ่านการคัดเลือกเข้ามาปฏิบัติหน้าที่นักเรียนบังคับบัญชา จะมาจากการคัดเลือกของผู้บังคับบัญชา นักเรียนบังคับบัญชา และเพื่อนในรุ่น โดยดูจากนักเรียนที่บุคลิกดี มีคุณลักษณะทางทหารที่ดี มีระเบียบวินัย มีความเสียสละ มีภาวะผู้นำ และผ่านการฝึกร่วมกันโดยครูปกครอง ทั้งนี้นักเรียนบังคับบัญชาจะมีหน้าที่เปรียบเสมือนนักเรียนปกครองและพี่เลี้ยงของนักเรียนช่างฝีมือทหารที่จะต้องปฏิบัติงานร่วมกันทั้งสองภาค โดยนักเรียนบังคับบัญชาจะมีบทบาทหน้าที่ควบคุม กำกับดูแลเพื่อน และรุ่นน้อง เป็นตัวเชื่อมระหว่างผู้บังคับบัญชาและนักเรียน

มี

8.) **การฝึกงาน** ของนักเรียนช่างฝีมือทหารในชั้นปีที่ 3 มีระยะเวลาในการฝึกงานถึง 20 สัปดาห์ ซึ่งนโยบายเดิมของโรงเรียนได้กำหนดไว้ว่า นักเรียนภาคปกติจะฝึกงานกับหน่วยงานราชการของกองทัพ และนักเรียนภาคสมทบจะฝึกงานกับภาคเอกชนหรือรัฐวิสาหกิจ จึงมีข้อเสนอแนะจากผู้บริหาร ในการไม่กำหนด

หน่วยงานในการฝึกงานให้กับนักเรียนทั้งสองภาค ซึ่งจะสามารถทำให้นักเรียนทั้งสองภาคฝึกงานในหน่วยงาน หรือองค์กรเดียวกันได้ ทั้งนี้จะทำให้ทั้งสองภาคเกิดความสัมพันธ์ในการปฏิบัติงานร่วมกัน และยังเป็นโอกาสให้กับนักเรียนภาคปกติได้มีโอกาสในการเรียนรู้ระบบงาน และโครงสร้างในการบริหารงานขององค์กรภาคเอกชนอีกด้วย รวมไปถึงแนวทางในการศึกษาดูงานในสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ทางทหาร หรือโรงงานอุตสาหกรรม ที่จะให้นักเรียนทั้งสองภาคได้มีโอกาสไปพร้อมกัน

ข้อเสนอแนะ

จากบทความนี้ ผู้เขียนขอเสนอแนะข้อคิดเห็นบางประการ เพื่อเป็นประโยชน์ในการบริหารงานของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ดังต่อไปนี้

1.) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

โรงเรียนช่างฝีมือทหารมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาจัดทำระบบการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่ โดยจะต้องวางแผนกำหนดรูปแบบในการเรียนให้คำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนทั้งสองภาค โดยให้นักเรียนทั้งสองภาคได้มีโอกาสในการเข้าเรียนร่วมกัน หรือมีการพบปะแลกเปลี่ยนสมาชิกในห้องเรียน

ในกิจกรรมชมรมของนักเรียนช่างฝีมือทหาร โรงเรียนช่างฝีมือทหารจะต้องออกแบบมุ่งเน้นให้นักเรียนทั้งสองภาคสามารถทำงานร่วมกัน โดยการใช้การคิดและการวางแผนในการทำงานร่วมกัน

การฝึกวิชาทหาร ในหัวข้อการฝึกแถวซิด บุคคลท่ามือเปล่า และบุคคลท่าอาวุธ สามารถฝึกนักเรียนทั้งสองภาคในลักษณะฝึกรวม ไม่แบ่งแยกนักเรียนทั้งสองภาค

2.) ข้อเสนอแนะหน่วยงานปฏิบัติ

กระบวนการขัดเกลาภายในโรงเรียนช่างฝีมือทหาร โดยครูปกครอง และอาจารย์ประจำวิชาที่จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องของความสามัคคี ให้กับนักเรียน โดยปลูกฝังความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน ความภาคภูมิใจในตนเองที่ได้มาเป็นนักเรียนช่างฝีมือทหาร และครูอาจารย์จะต้องส่งเสริมและหากิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสามัคคี

3.) ข้อเสนอแนะในการสร้างสภาพแวดล้อม

โรงเรียนช่างฝีมือทหาร ควรจัดสถานที่พักผ่อนของนักเรียน เช่น สวนหย่อมม้านั่ง โต๊ะม้านั่ง เพิ่มขึ้น เพื่อให้นักเรียนทั้งสองภาคสามารถใช้พื้นที่นี้ในการพักผ่อน ทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีร่วมกัน

นำเทคโนโลยีจากโซเชียลเน็ตเวิร์คมาประยุกต์ใช้ พัฒนาสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างนักเรียนทั้งสองภาค

บรรณานุกรม

ช่างฝีมือทหาร. **คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ประจำปีการศึกษา 2551-2553.**

กรุงเทพฯ : กองสนับสนุน โรงเรียนช่างฝีมือทหาร.

ทองทิพภา วิริยะพันธ์. **มนุษย์สัมพันธ์กับการบริหาร.** พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สหธรรมิก, 2556
พวงรัตน์ ทวีรัตน์. **วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.** พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร :

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557

มาโนช สุขฤกษ์. **หลักมนุษย์สัมพันธ์กับการบริหาร.** กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิชโรงเรียน, 2558

ศึกษาธิการ, กระทรวง. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) กรุงเทพฯ :**

คุรุสภาลาดพร้าว ,2545

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. **ข้อมูลทะเบียนประวัติ.** กรุงเทพฯ : แผนกกรรมวิธีข้อมูล โรงเรียนช่างฝีมือทหาร.

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, 2560

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. **คู่มือธรรมนุญโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ประจำปีการศึกษา 2551-2553.**

กรุงเทพฯ : กองสนับสนุน โรงเรียนช่างฝีมือทหาร.สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, 2551.

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. **หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2559.** กรุงเทพฯ : กองสนับสนุน

โรงเรียนช่างฝีมือทหาร. สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, 2559.